

УДК 342.95:351.74(043.3)(477)

DOI <https://doi.org/10.32850/LB2414-4207.2024.32.10>

ОКРЕМІ МЕТОДИ У ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ ЩОДО ОХОРОНИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ МАСОВИХ ЗАХОДІВ

Ярошак Олег Ярославович,
orcid.org/0000-0001-9179-1837
аспірант
(Класичний приватний університет,
м. Запоріжжя, Україна)

В статті досліджено окремі методи діяльності Національної поліції України щодо охорони громадського порядку під час проведення масових заходів.

Визначено, що у сучасному суспільстві правоохоронні органи, зокрема Національна поліція України, відіграють важливу роль у забезпеченні громадського порядку під час проведення масових заходів. Це вимагає високоорганізованих та ефективних методів правоохоронної діяльності, спрямованих на попередження конфліктів, забезпечення безпеки учасників та вирішення можливих ситуацій. Методи діяльності Національної поліції України, спрямовані на забезпечення громадського порядку під час проведення масових заходів та є важливою складовою системи безпеки та управління масовими подіями. Для забезпечення ефективної охорони громадського порядку поліція використовує різноманітні методи, спрямовані на передбачення, управління та реагування на можливі порушення, особливу роль відіграють інформаційні, яким на сьогодні серед науковців майже не приділено уваги.

Під час масових заходів Національна поліція України може використовувати комплекс методів в залежності від існуючої ситуації для забезпечення громадського порядку. Зокрема, швидке реагування на події та порушення забезпечується наявністю швидкореагуючих патрулів та оперативних груп, які дозволяють ефективно контролювати ситуацію та запобігати її загостренню. Поліція також розробляє стратегії для контролю масових сукупностей, спрямовані на уникнення конфліктів та попередження небезпечних ситуацій.

Доведено, що Національна поліція України в своїй діяльності використовує організаційні заходи, що включають широкий спектр методів, таких як попередження, інформування громади та співпраця з іншими службами забезпечення безпеки, що сприяє вирішенню потенційних конфліктів. Методи правоохоронної діяльності охоплюють широкий спектр, від застосування технічних засобів, таких як відеоспостереження, до активної взаємодії з громадськістю та вживання силових структур у випадках великих загроз для громадського порядку. Застосування таких методів, як ретельне планування, контроль масових скупчень та використання технічних рішень, виступають ключовим компонентом ефективного забезпечення громадського порядку.

Ключові слова: громадський порядок, методи, інформація, правоохоронні органи, масові заходи, національна поліція

CERTAIN METHODS IN THE ACTIVITIES OF THE NATIONAL POLICE OF UKRAINE TO PROTECT PUBLIC ORDER DURING MASS EVENTS

Yaroshak Oleh Yaroslavovych,
orcid.org/0000-0001-9179-1837
Graduate Student
(Classical Private University,
Zaporizhzhia, Ukraine)

The article examines certain methods of activity of the National Police of Ukraine with regard to ensuring public order during mass events.

It is determined that in modern society law enforcement agencies, in particular the National Police of Ukraine, play an important role in ensuring public order during mass events. This requires highly organized and effective law enforcement methods aimed at preventing conflicts, ensuring the safety of participants and resolving possible situations. The methods of the National Police of Ukraine aimed at ensuring public order during mass events are an important component of the security and management system for mass events. To ensure effective public order protection, the police use a variety of methods aimed at anticipating, managing and responding to possible violations, with a special role played by information methods, which have received little attention among scholars today.

During mass events, the National Police of Ukraine may use a range of methods, depending on the situation, to ensure public order. In particular, rapid response to events and violations is ensured by the presence of rapid response patrols and operational groups that allow for effective control of the situation and prevention of its aggravation. The police also develop strategies for controlling mass gatherings aimed at avoiding conflicts and preventing dangerous situations.

It is proved that the National Police of Ukraine uses organizational measures in its activities that include a wide range of methods, such as warning, informing the community and cooperation with other security services, which contributes to the resolution of potential conflicts. Law enforcement methods cover a wide range, from the use of technical means such as video surveillance to active interaction with the public and the use of law enforcement agencies in cases of major threats to public order. The use of techniques such as careful planning, crowd control and the use of technical solutions are key components of effective public order management.

Key words: public order, methods, information, law enforcement agencies, mass events, national police.

Актуальність дослідження. У сучасному суспільстві правоохоронні органи, зокрема Національна поліція України, відіграють важливу роль у забезпеченні громадського порядку під час проведення масових заходів. Це вимагає високоорганізованих та ефективних методів правоохоронної діяльності, спрямованих на попередження конфліктів, забезпечення безпеки учасників та вирішення можливих ситуацій. Методи діяльності Національної поліції України, спрямовані на забезпечення громадського порядку під час проведення масових заходів та є важливою складовою системи безпеки та управління масовими подіями. Для забезпечення ефективної охорони громадського порядку поліція використовує різноманітні методи, спрямовані на передбачення, управління та реагування на можливі порушення, особливу роль відіграють інформаційні, яким на сьогодні серед науковців майже не приділено уваги.

Огляд останніх досліджень. Адміністративні засади щодо охорони громадського порядку під час проведення масових заходів розглядали науковці – адміністративісти:

М. Ануфрієв, О. Бандурка, В. Березан, М. Бурбика, А. Василюшин, М. Вознюк, Ю. Гаруст, І. Голосніченко, С. Гусарєв, Е. Демський, А. Доллиний, В. Заросило, Р. Калюжний, Р. Кацуба, Ю. Кікінчук, В. Курило, А. Мартишко, Р. Мельник, В. Олефір, М. Небеська, М. Пихтін, В. Фатхутдінов, В. Шакур, О. Ярмиш тощо. Проте вони розглядали більш загальні чи суміжні проблеми щодо охорони громадського порядку під час проведення масових заходів.

Мета статті полягає в тому щоб дослідити окремі методи діяльності Національної поліції України щодо охорони громадського порядку під час проведення масових заходів.

Виклад основних положень. Згідно чинного законодавства органами Національної поліції вживаються заходи для забезпечення публічної безпеки і порядку на вулицях, площах, у парках, скверах, на стадіонах, вокзалах, в аеропортах, морських та річкових портах, інших публічних місцях [1]. Виконання цих заходів неможливе без застосування певних методів за допомогою яких буде вплинуто на поведінку осіб для досягнення певної мети, а саме забезпечення публічної безпеки і порядку. Відповідно до визначення слово метод або метода (від грец. μέθοδος – «шлях крізь») це систематизована сукупність кроків, які потрібно здійснити, щоб виконати певну задачу чи досягти певної мети [2]. Ми у своєму дослідженні звернемо увагу на певні методи діяльності органів Національної поліції, яким майже не приділяється увага науковців особливо щодо охорони громадського порядку під час проведення масових заходів.

Одним із прикладів, ефективного методу інформування та наслідків дії Національної поліції України може служити подія, що відбулася 20 листопада 2018 року під час акції протесту поблизу Рівного. Правоохоронці діяли професійно грамотно та систематично інформували населення про подію. Під час протесту виник конфлікт між мітингарями та поліцейськими, який призвів до постраждалих та затримань. Національна Поліція України негайно відреагувала на цю ситуацію та забезпечила інформаційну прозорість. За попередньою інформацією, під час регулювання дорожнього руху один із протестувальників порушив вимоги поліцейських, агресивно став проявляти себе та фізично напав на них. Національна поліція не лише інформувала громадськість про самі події, але й акцентувала увагу на діях протестувальників, які порушили правила та атакували правоохоронців. З використанням конкретних дій, таких як вимоги покинути проїзду частину та напад на поліцейського зі зриванням радіостанції, поліція намагалася надати об'єктивну картину подій. Під час інформування про інцидент, була наголошена важливість додержання закону та реакції на порушення громадянами. Це сприяло формуванню у громадськості чіткого розуміння подій та акцентувало на важливості збереження громадського порядку під час проведення публічних заходів. Застосування методу інформаційності допоміг підтримати довіру громадськості до правоохоронних органів та відобразити ситуацію в об'єктивному світлі [3].

Відповідно до Інструкції з організації реагування на заяви і повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України, затвердженої наказом МВС від 27.04.2020 № 357, визначено необхідність інформування громадськості про проведення певних заходів та розміщення поліцейських патрулів на території проведення цих заходів. Цей метод передбачає, що поліцейські патрулі мають бути ефективно розгорнуті в зонах проведення масових заходів з метою запобігання можливих конфліктів та негайного реагування на порушення громадського порядку. Активне розміщення поліцейських у цих зонах сприяє забезпеченню безпеки та спокою під час великих заходів, де може виникнути підвищений ризик порушень або конфліктів.

Цей підхід дозволяє поліції бути присутньою в ключових точках та місцях збору громади, забезпечуючи превентивні заходи та швидке реагування на будь-які події, що можуть виникнути під час проведення громадських заходів. Така стратегія сприяє покращенню загальної безпеки, зниженню ризиків порушень громадського порядку забезпеченню ефективного контролю над ситуацією під час масових подій [4]. Додатково важливо зазначити, що посадові особи органів поліції, реагуючи на правопорушення або події, незалежно від джерела інформації зобов'язані прибути на місце подій та вжити всіх необхідних заходів силами поліції, необхідними для захисту прав і свобод людини, згідно з Конституцією та законами України, а також міжнародними договорами. Основним завданням у цьому випадку є підтримка готовності сил і засобів поліції до реагування, орієнтація на усунення правопорушень, забезпечення безпеки громадян, виявлення та затримання порушників, а також усунення наслідків правопорушень або подій з метою захисту прав і інтересів громадян.

При цьому, не обійтись у подальшому без важливого методу, як координація, яка є ключовим елементом стратегії правоохоронної діяльності Національної поліції України щодо забезпечення громадського порядку під час проведення масових заходів. Цей метод передбачає тісну співпрацю з організаторами та іншими службами забезпечення безпеки для ефективною координації заходів та обміну інформацією. Одним із етапів координації є взаємодія з організаторами масових заходів. Поліція встановлює тісні контакти з представниками оргкомітетів, де обговорюються плани заходу, визначаються потенційні ризики та приймаються заходи для їх запобігання. Це дозволяє поліції заздалегідь адаптувати свої стратегії та засоби до конкретних умов та потреб заходу. Додатково, важливою є співпраця з іншими службами, такими як медичні екіпажі, пожежна охорона, транспортні служби і т.д. Всі ці структури спільно працюють над забезпеченням безпеки та невідкладного реагування на будь-які події, що можуть виникнути під час заходу. Крім того, координація включає обмін інформацією між різними службами та внутрішніми підрозділами поліції. Це передбачає використання сучасних технологій та засобів зв'язку для оперативного обміну даними, сприяючи швидкому реагуванню на можливі загрози [5]. Такий комплексний підхід до координації не лише забезпечує ефективний контроль над ситуацією під час масових заходів, але й сприяє високому рівню безпеки для учасників та глядачів. Всі ці заходи спрямовані на збереження громадського порядку та запобігання можливим конфліктам чи інцидентам.

Наступним на нашу думку не менш важливим методом правоохоронної діяльності Національної поліції України щодо охорони громадського порядку під час проведення масових заходів, є планування. Ретельне вивчення та розробка планів заходу є важливим етапом в методах правоохоронної діяльності Національної поліції України щодо забезпечення громадського порядку під час проведення масових заходів. Під час цього етапу, поліція детально вивчає всі аспекти події, визначає потенційні ризики та визначає оптимальний розподіл ресурсів для забезпечення безпеки та порядку. Це включає в себе оцінку можливих загроз, визначення ключових точок для розташування поліцейських сил та обладнання, а також розробку стратегій взаємодії з іншими службами та організаторами.

Під час масових заходів Національна поліція України може використовувати комплекс методів в залежності від існуючої ситуації для забезпечення громадського порядку. Зокрема, швидке реагування на події та порушення забезпечується наявністю швидкореагуючих патрулів та оперативних груп, які дозволяють ефективно контролювати ситуацію та запобігати її загостренню. Поліція також розробляє стратегії для контролю масових сукупностей, спрямовані на уникнення конфліктів та

попередження небезпечних ситуацій. Взаємодія з громадськістю, включаючи організаторів та учасників заходу, є ще одним важливим аспектом, спрямованим на вирішення потенційних конфліктів та спільне забезпечення безпеки. Застосування технічних засобів, таких як відеоспостереження та інші технології, допомагає поліції в оперативному виявленні та вирішенні порушень. Ці заходи спільно спрямовані на забезпечення безпеки учасників та глядачів під час масових заходів.

Наступним більш авторитарним, але ефективним методом для забезпечення Національною поліцією України щодо охорони громадського порядку під час проведення масових заходів є блокування, який використовується для забезпечення громадського порядку під час масових заходів. Національна поліція України використовує і периметральний контроль для обмеження доступу, встановлення бар'єрів та блокпостів для управління рухом людей, можливість використання силових структур у нагальних випадках для блокування небезпечних областей, систематичну перевірку та інспекцію для блокування можливих загроз, а також ефективно використовує технічні засоби, такі як відеоспостереження та системи безпеки, для виявлення та блокування потенційно небезпечних ситуацій. Ці методи спрямовані на забезпечення безпеки та попередження непередбачених ситуацій під час проведення заходів. Хоча цей метод може виглядати більш авторитарним, його ефективність полягає в здатності швидко реагувати та нейтралізувати потенційні загрози, забезпечуючи високий рівень безпеки на масових заходах. Важливо збалансувати його використання з іншими методами для забезпечення гармонійного та безпечного проведення заходів.

Арешт є останнім методом, який має використовуватись у випадках, коли інші методи виявилися недостатньо ефективними. При використанні цього методу поліція вживає заходів для затримання осіб, які порушують громадський порядок на масових заходах. Процес арешту передбачає вживання необхідних заходів для затримання порушників та їхнього подальшого утримання під вартою. Важливо зауважити, що арешт використовується лише у випадках серйозних порушень та загроз громадському порядку, коли інші методи не забезпечують ефективного контролю ситуації. Арешт є екстримальним заходом, і його використання повинно бути обґрунтованим та відповідати нормам законодавства. Враховуючи принципи пропорційності та правопорядку, Національна поліція України використовує арешт як останню лінію оборони, забезпечуючи тим самим безпеку та порядок під час масових заходів. Важливо також надавати пріоритет заходам, спрямованим на запобігання конфліктів та вчасне реагування на потенційно небезпечні ситуації для забезпечення успішного проведення заходів та безпеки всіх учасників.

Висновок. Таким чином, Національна поліція України в своїй діяльності використовує організаційні заходи, що включають широкий спектр методів, таких як попередження, інформування громади та співпраця з іншими службами забезпечення безпеки, що сприяє вирішенню потенційних конфліктів. Методи правоохоронної діяльності охоплюють широкий спектр, від застосування технічних засобів, таких як відеоспостереження, до активної взаємодії з громадськістю та вживання силових структур у випадках великих загроз для громадського порядку. Застосування таких методів, як ретельне планування, контроль масових скупчень та використання технічних рішень, виступають ключовим компонентом ефективного забезпечення громадського порядку.

Список використаних джерел:

1. Про Національну поліцію. Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (дата звернення 07.02.2024).

2. Вікіпедія поняття слова «метод».URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4> (дата звернення 07.02.2024).
3. Поліція Рівненської області. Сторінка у фейсбук. URL: <https://m.facebook.com/police.in.Rivne.region/posts/1942775069104893/> (дата звернення 07.02.2024).
4. Про затвердження Інструкції з організації реагування на заяви і повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України. Наказ МВС від 27.04.2020 № 357. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0443-20#Text> (дата звернення 07.02.2024)
5. Поліцейське право. Підручник./ Братель С.Г., Денисова А.В., Пишна А.Г, Галуцько В.М. та ін. Одеса : Одеський державний університет внутрішніх справ, 2023.800 с.